

FEDERAȚIA RUSĂ ȘI RESTUL LUMII

THE RUSSIAN FEDERATION AND THE REST OF THE WORLD

Gl. mr. (r) prof. asoc. dr. Constantin MINCU*

Rezumat: În acest articol autorul prezintă, pe scurt, câteva dintre cele mai importante probleme politice, economice și militare din Rusia post-sovietică, ca rezultat al unor evenimente majore care au avut loc în ultimii ani ai secolului XX și în primii ani ai secolului XXI, punctând pe câteva aspecte mai importante ale „Strategiei Securității Naționale a Federației Ruse până în anul 2020”.

Totodată, sunt aduse în atenție principiile promovate și susținute de liderii ruși actuali în problemele globale și regionale, insistând pe o anumită agresivitate neprovocată, manifestată la adresa vecinilor din așa-zisa „străinătate apropiată”.

Cuvinte-cheie Federația Rusă, Strategia de Securitate, străinătate apropiată, Zapad-2017.

Abstract: In the article the author briefly presents some of the most important political, economic and military concerns from post-Soviet Russia, as consequence of some major events taking place in the late years of the 20th century and first years of the 21st century emphasizing some main aspects of „National Security Strategy of the Russian Federation until 2020”.

Concomitantly, the principles promoted and supported in global and regional concerns by the actual Russian leaders are brought into attention focusing on certain unprovoked aggression, manifested against their neighbors in the so called „close vicinity”.

Keywords: the Russian Federation, Security Strategy, close vicinity, Zapad-2017.

Evoluția politică, economică, militară și culturală a Federației Ruse, după colapsul Uniunii Sovietice a fost și va fi permanent în atenția specialiștilor politico-militari din întreaga lume și, în mod deosebit, a celor din Statele Unite ale Americii și din Statele Europei, membre sau nemembre ale Uniunii Europene și/sau NATO. În egală măsură, opinia publică mondială și în special cetățenii din țările considerate de conducerea rusă drept „străinătatea lor apropiată” au fost, sunt și vor fi îngrijorați de comportamentul agresiv al Kremlinului, manifestat mai ales în cel de-al treilea mandat de președinte al lui Vladimir Vladimirovici Putin.

---

* Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, membru al Consiliului Onorific al Academiei Oamenilor de Știință din România, secretar științific al Secției de Științe Militare, Telefon: 0722.303.015, email: mincu_constantin@yahoo.com.

După implozia produsă ca urmare a evenimentelor declanșate de **Căderea Zidului Berlinului** (9 noiembrie 1989) și în special a situației interne, din ce în ce mai complicate, din anii '90-'93, din fosta Uniune Sovietică s-au desprins, în unele cazuri cu multe victime omenești, paisprezece state care și-au declarat independența, totalizând 130 de milioane de locuitori din care 24,12 milioane de etnici ruși reprezentând aproximativ 18,5% din aceste populații.¹

Chiar și așa **Rusia** este în continuare, în ciuda pierderilor suferite, o țară enormă, care acoperă zece fusuri orare, de la enclava Kaliningrad situată la Marea Baltică, până la insulele Sahalin din est; este un ținut plin de mari spații nepopulate, care are un potențial imens și o populație de peste 143 de milioane de oameni, dintre care 15 milioane sunt musulmani.

Principalii lideri politici ai lumii actuale, dar și specialiști grupați în diferite Think-tank-uri asociate grupărilor politico-militare relevante sunt de acord că „*Rusia² continuă să fie o putere cu enorme resurse militare, între care mai mult de 10 000 de diverse arme nucleare, aflate în ultimii ani într-un proces accelerat de modernizare; este de asemenea, un gigant energetic, cu rezerve de petrol care, în ritmul actual de exploatare, pot dura peste 30 de ani, gazul natural ajungând pentru mai bine de 180 de ani*”.

Analizii recomandă, cu argumente solide, să nu uităm nici de vechea ambiguitate rusească de natură istorică, culturală și geopolitică vizând imaginea Europei și a Asiei, nici de noua oscilație între elementele încă slabe ale democrației și, inevitabil, cele puternice ale autocrației exercitate printr-un șef suprem atotputernic și echipa sa de așa-zisi „siloviki”.

Studiind atent, inclusiv din surse rusești/sovietice (autori ruși, istorici, precum și memorii ale unor politicieni și ale unor mareșali și generali sovietici) rezultă, cu destulă claritate, un patern de comportament al Imperiului Estic față de vecini și față de întreaga lume și anume: menținerea unei presiuni și amenințări constante cu folosirea enormei lui forțe militare, care, în unele domenii depășește capacitățile de război ale Statelor Unite și pe cele ale Chinei.

În acest moment (mai ales după invazia din Georgia și atacarea Ucrainei – urmată de anexarea Crimeei) lumea se poate întreba, pe bună dreptate, dacă Rusia face parte dintr-un echilibru multipolar emergent sau dacă se străduie intens să aibă un cuvânt greu de spus și afirmat – în primul rând al unui veto în toate problemele care apar pe glob, cu precădere în Europa de Est, Caucaz, Orientul Mijlociu Extins și Asia Centrală și Sud-Est (a se vedea implicarea directă prin multiple mijloace,

---

¹ Michael Stürmer, *Putin și noua Rusie*, Editura Litera Internațional, București, 2009.

² Ibidem.

inclusiv militare, în Coreea de Nord, Siria, Iran, Afganistan, Estul Ucrainei și în întregul areal al Mării Negre).

Sunt și alte elemente de luat în calcul:

• Poate Rusia să fie convinsă să susțină în afară de interesele sale manifeste, acele elemente ale pax-americană, care continuă să fie componentele cheie ale globalizării, cum ar fi Organizația Mondială a Comerțului (WTO), Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional?

• **Va sprijini Rusia**, ce a rămas din ordinea lumii după dispariția (se pare că pentru scurt timp) Războiului Rece și a sistemului global nuclear și bipolar?

• **Va deveni puterea revoluționară** (comunistă și adeptă a exportului de revoluție în toate statele lumii, care să ducă, în final, la crearea Republicii Sovietice Socialiste Mondiale, așa cum explica direct Lenin și mai apoi Troțki și Stalin) stabilizatorul formei actuale de organizare globală și postindustrială?

Rusia a avut și are, în mod evident, potențialul de a merge într-o direcție sau în cealaltă, de a fi o forță de stabilitate sau una producătoare de turbulență. Începând cu anul 2014 sunt semne tot mai clare că Rusia, sub actuala conducere de la Kremlin, înclină tot mai hotărât și cu mare viteză spre a doua cale, cea a agresivității în toate direcțiile utilizând în acest scop potențialul politic, economic, diplomatic, propagandistic și militar.

Alegerea confruntării în locul colaborării are ca explicație și lipsa de coeziune a Vestului, bălbâielile permanente în formularea obiectivelor politice și „afinitatea” istorică a unor state din UE și NATO față de marele vecin. **Puterea de la Kremlin** folosește toate mijloacele la vedere și ascunse pentru a submina unitatea **Occidentului**, prin politici adaptate la fiecare caz în parte, inclusiv prin folosirea brutală a „**armei-energetice**”.

Analizii politico-militari din Occident, dar și din noile democrații est-europene consideră că pentru Europa de azi ar fi într-adevăr fatal să fie prinsă între o Rusie resurgentă și agresivă și o pax americană în declin, iar pentru Alianța Atlantică ar constitui o imensă dificultate.

Să sperăm că încă nu este prea târziu să se producă o conciliere între forțe, cu respectarea principiilor acceptate ale dreptului internațional și a frontierelor statelor, consfințite prin tratate.

Sunt câteva argumente de luat în seamă pentru o evoluție pozitivă în relațiile Rusiei cu restul lumii și anume: **ascensiunea puternică a Chinei în Orientul Îndepărtat** care constituie o provocare majoră; insurgența islamismului radical din Orientul Mijlociu și Nordul Africii, cu atacuri teroriste frecvente asupra SUA și țărilor europene; proliferarea nucleară în țări cu potențial agresiv pronunțat, cum sunt Coreea de Nord, Iranul și altele. În plus, mai trebuie amintite schimbarea dramatică a climei, țările neguvernabile, războiul cibernetic și crima organizată.

Toate aceste aspecte, care bântuie lumea sunt o problemă la fel de mare atât pentru Rusia, cât și pentru națiunile occidentului.

În acest punct este potrivit să luăm act, pe scurt, de noile viziuni ale Federației Ruse privind „**Strategia Securității Naționale**”³, document amendat și completat de mai multe ori, ultima dată în anul 2016. Noile completări au în vedere revitalizarea forței militare, prin modernizarea arsenalului nuclear, construcția unor noi avioane de luptă și elicoptere de atac, precum și sporirea cantitativă și calitativă a forțelor mecanizate și de tancuri.

Fără a intra în detalii (cei interesați ar putea studia documentele menționate) putem remarca câteva prevederi mai importante:

- **Se afirmă în document că „Strategia securității naționale a Federației Ruse până în anul 2020”** constituie un sistem oficial recunoscut de priorități strategice, scopuri și măsuri în domeniul politicii interne și externe care determină starea securității naționale și nivelul de dezvoltare sigură a statului într-o perspectivă de durată;

- **Principala diferență** față de documentele anterioare (1997 și 2000) constă în faptul că securitatea națională este definită ca *„o stare de protecție a personalității, societății și statului împotriva pericolelor interne și externe, care permite asigurarea drepturilor constituționale, un nivel de viață demn al cetățenilor, suveranitatea, integritatea teritorială și dezvoltarea sigură a Federației Ruse, apărarea și securitatea statului”*;

- **Sunt determinate cinci criterii** de evaluare a stării de securitate a statului;

- **„Strategia” confirmă intenția Rusiei** de a intra, în anul 2020, în cele cinci economii mondiale conducătoare;

- **Documentul acordă importanță „lecțiilor învățate” din parcurgerea ultimilor ani** în domeniile politic, economic, financiar, militar și de securitate internă;

- **Sunt afirmate** interesele naționale pe termen lung ale Rusiei;

- **Principalele priorități** ale securității naționale ale Rusiei sunt considerate: apărarea națională și securitatea de stat și socială. La acestea se adaugă și alte priorități;

- **Politica externă** este îndreptată spre îndeplinirea obiectivelor și priorităților stabilite, având ca prioritate, dezvoltarea relațiilor bilaterale și colaborarea multilaterală cu statele participante ale Confederației Statelor Independente (n.a. – unii lideri ruși, inclusiv președintele Putin, afirmă deschis că vor să refacă Imperiul Sovietic, în timpul cel mai scurt!??);

---

³ Document aprobat prin Decretul președintelui Federației Ruse, nr. 537, din 12 Mai 2009.

În „Strategie” sunt enumerate și tendințele mondiale negative posibile să influențeze securitatea Rusiei:

- recidivele probabile ale abordărilor de forță unilaterală în relațiile internaționale (n.a. – chiar ei, rușii au folosit forța în Georgia și Ucraina), contradicțiile dintre **principalii** participanți ai politicii mondiale;

- pericolul răspândirii armamentului de nimicire în masă și ajungerea acestuia în mâinile teroriștilor, precum și perfecționarea formelor de activitate ilegală în domeniile cibernetic și biologic, în sfera tehnologiilor înalte;

- conflagrație informațională înaltă (n.a. – în care rușii s-au implicat total împotriva SUA, Marii Britanii, Germaniei și altor state);

- amenințările asupra stabilității țărilor industriale și în dezvoltare;

- dezvoltarea tendințelor naționaliste, xenofobiei, separatismului și a extremismului prin forță, inclusiv sub lozincile socialismului religios;

- situația demografică mondială încordată și problemele mediului natural înconjurător (migrațiune necontrolată și ilegală, droguri, traficul de carne vie, alte forme de criminalitate organizată internațional);

- răspândirea epidemiilor datorate unor noi viruși, necunoscuți înainte (n.a. – Rusia este lider mondial în producția de otrăvuri și viruși, ca parte a războiului biologic);

- deficitul tot mai acut de apă dulce.

În documentul menționat se afirmă că tendințele mondiale negative constituie sursa unui sistem complex de amenințări pentru securitatea Rusiei: în sfera militară, în sfera securității de stat și sociale, în sfera economică, în domeniul științei, tehnologiilor și educației, în cel al sănătății, culturii și ecologiei.

Federația Rusă, în strategia elaborată și aprobată consideră că o influență negativă asupra situației internaționale, în perspectivă medie, o pot avea:

- situația din Iraq și Afganistan;

- conflictele permanente din Orientul Apropiat și Mijlociu;

- unele conflicte din Asia de Sud și Africa, din peninsula Coreeană;

- situația critică privind păstrarea unor materiale și obiecte periculoase, îndeosebi în țările cu situație politică instabilă;

- răspândirea necontrolată de către stat a armelor obișnuite (n.a. Rusia este lider mondial în domeniu);

- posibilitatea rezolvării unor probleme ce apar privind lupta concretă pentru resurse cu folosirea forței militare, ceea ce duce la distrugerea echilibrului de forțe în apropierea granițelor aliaților ei (n.a. exact asta a făcut și face Rusia în Crimeea, enclava Kaliningrad, Belarus, Caucaz, Siria etc.);

- riscul de creștere a numărului de state posesoare de arme nucleare (n.a. Rusia a jucat și joacă un rol cheie în această chestiune în Coreea de Nord și Iran);

- planurile de extindere a infrastructurii militare NATO spre granița Rusiei și încercările de a le da funcții globale care sunt în contradicție cu normele de drept internațional (n.a. eterna concepție a Rusiei că este amenințată din toate direcțiile, când de fapt, țările apropiate de marele colos își i-au, atât cât pot, măsuri rezonabile și legitime de apărare.)

Consider, pe baza unor argumente demne de luat în seamă, că studierea atentă a „**Strategiei**” și de către politicieni, militari și analiști din România, poate contura un răspuns la întrebarea: în ce măsură Rusia se îndreaptă în mod ireversibil spre comportamentul politic, al unui stat democratic modern și cât de predictibile vor fi acțiunile sale pe arena internațională în viitorii ani!?

Din păcate ceea ce se întâmplă începând cu 2014 aduce reale îngrijorări întregii lumi și în mod deosebit țărilor pe care rușii le plasează de o sută de ani în așa-zisa „străinătate apropiată”.

Federația Rusă și cetățenii ruși obișnuiți se plâng de extinderea sentimentelor de **rusofobie**. În opinia mea acestea nu apar din neant ci, sunt expresia justificată, a acțiunilor Rusiei, indiferent cum s-a numit ea – Imperiul Țarist, Uniunea Sovietică sau acum Federația Rusă. Aceste sentimente exprimă spaima cetățenilor față de colosul supraînarmat și extrem de agresiv de-a lungul ultimilor 300 de ani.

Să arătăm, pe scurt, câteva elemente, destul de credibile de istorie, aspecte care demonstrează o incredibilă continuitate de gândire și acțiune a liderilor ruși/sovietici începând din 1917 și până astăzi, în chestiuni de geopolitică și expansionism.

Astfel istoricul militar rus Mark Solonin⁴, în cărțile sale, demolează vechile mituri ale propagandei comuniste, cum e cel al Imperiului Stalinist „*liniștit, pașnic și aproape neînarmat*”.

Astfel, susține autorul, propaganda sovietică agresivă de la sfârșitul anilor '50 a inoculat în conștiința cetățenilor cu tenacitate și precizia unui ciocan pneumatic că:

- **în primul rând**, noi suntem oameni pașnici, nu ne-am pregătit de război (!?), guvernul nostru a militat pentru pace în întreaga lume și s-a străduit să nu implice URSS în război;

- **în al doilea rând**, „*istoria ne-a acordat prea puțină vreme*”, motiv pentru care noi n-am apucat să facem nimic (tancuri, tunuri, avioane, nici măcar destule puști), iar armata noastră a intrat în război aproape dezarmată;

---

⁴ Mark Solonin, *Butoiul și cercurile*, Editura Polirom, București, 2012.

- **în al treilea rând**, Stalin nu a permis ca armata să fie în mod special „pregătită pentru război” și de aceea bombele germane au căzut pe „aerodromurile sovietice care dormeau liniștite”.

Alți autori ruși au demontat, cu mai mult sau mai puțin curaj (A. Nekrici, Grigorenko, Viktor Suvorov și alții)⁵ teza neînarmării URSS, în condițiile în care aceasta deținea avioane de luptă, tancuri, artilerie și trupe mai multe decât toate țările lumii la un loc.

Astfel, în epoca „noii gândiri” Viktor Suvorov, în trilogia sa (Spărgătorul de Gheață, Ziua M, Ultima Republică) a demolat mitul fals al Imperiului Stalinist „liniștit, pașnic și aproape neînarmat”, nelăsând piatră peste piatră.

Cărțile acestor istorici militari ar trebui studiate, cu creionul în mână, de către politicienii români și militarii de rang înalt, pentru că se desprind, cu claritate, modurile de gândire și acțiune ale colosului estic.

Găsim în „Spărgătorul de Gheață” detalii incredibile despre intenția URSS, încă din 1921, de a crea, prin declanșarea unor războaie, „Republica Sovietică Socialistă Mondială”, act ce a constituit o declarație deschisă și directă de război făcută restului lumii, precum și despre împărțirea Poloniei între Hitler și Stalin, despre când a intrat URSS în al Doilea Război Mondial și despre acțiunile masive de dezinformare și maskirovka, declanșate și conduse direct de Stalin, cu scopul de a adormi vigilența lui Hitler și a întregii lumi.

Doar un singur exemplu, din sutele oferite de autorii menționați mai sus:

La 13 iunie 1941, radio Moscova transmitea un comunicat TASS mai puțin obișnuit, în care se afirmă că „Germania respectă neabătut condițiile pactului sovieto-german de neagresiune, ca și Uniunea Sovietică și că zvonurile constituie o propagandă stângace, ticluită de forțele dușmane URSS și Germaniei, interesate în extinderea pe mai departe a escaladării războiului”. Peste o săptămână Germania ataca URSS (22 iunie 1941), devansând atacul plănuț de Stalin la 6 iulie 1941.

Este cred necesar să facem o paralelă, fie și sumară, cu actualele declarații și acțiuni ale Federației Ruse privind:

- agresiunile împotriva Georgiei și Ucrainei;
- distrugerea Ceceniei și a capitalei sale;
- implicarea totală în Siria în favoarea lui Bashar al Assad și sprijinirea Coreei de Nord și a Iranului;
- proliferarea amenințărilor cu folosirea forței împotriva Țărilor Baltice, Poloniei și României;

⁵ Victor Suvorov, *Spărgătorul de gheață*, Editura Polirom, București, 2010.

Victor Suvorov, *Ziua M*, Editura Polirom, București, 2011.

Victor Suvorov, *Ultima Republică*, Editura Polirom, București, vol 1 – 2010, vol. 2 – 2011.

- deschiderea unor noi baze militare în străinătate;
- intensificarea, fără precedent, după 1991 a activității aviației de bombardament și a submarinelor nucleare în vecinătatea granițelor SUA, Marii Britanii, Țărilor Nordice etc.

- desfășurarea unor aplicații de mare amploare în apropierea graniței de Vest a Federației Ruse, cu efective de peste 100 000 de militari, deși oficialii ruși declară senini că vor fi cel mult 13 000 de militari (Exercițiile militare combinate Vest – ZAPAD – 2017, 14-20 septembrie 2017)⁶.

- expulzarea sau uciderea unor politicieni din opoziție, a unor ziariști și defectori din serviciile secrete ruse;

- alte numeroase acțiuni agresive, fără a fi provocate de vreun stat străin.

Aceste aspecte prezentate în spațiul restrâns al unei reviste pot fi analizate, pe larg și temeinic, de către cei interesați de mersul actual al lucrurilor în lume și de securitatea și apărarea României în cadrul alianței NATO. Totul îndeamnă la vigilență maximă și la o pregătire temeinică pentru descurajarea oricărei agresiuni.

BIBLIOGRAFIE

*** *Strategia Securității Naționale a Federației Ruse până în anul 2020*, decretul președintelui Federației Ruse, nr. 537 din 12 mai 2009 (Completată în 2016);

BEKER P., GLASSNER S., *Kremlin Rising – Vladimir Putin’s Russia, and the end of Revolution*, New York, 2005;

BROWN A., SHEVASTORE L., *Gorbechev, Yeltsin and Putin – Political Leadership in Russia’s Tranzition*, Brookings Institution, 2001;

COWEL A.S., *Moartea unui spion*, povestea lui Aleksandr Litvinenko;
<http://adevărul.ro/internațional/rusia/zapad-2017>

KNIGHT A., *KGB după KGB, scurtă istorie a eternei securități de stat*, Editura Elit, București, 1996.

STÜRMER M., *Putin și noua Rusie*, Editura Litera Internațional, București, 2009;

SUVOROV V., *Epurarea*, Editura Polirom, București, 2011;

SUVOROV V., *O să vă îngropăm*, Editura Polirom, București, 2012;

SUVOROV V., *Sinuciderea*, Editura Polirom, București, 2012;

SUVOROV V., *Spărgătorul de gheață*, Editura Polirom, București, 2010;

SUVOROV V., *Spețnaz*, Editura Polirom, 2011;

⁶ <http://adevărul.ro/internațional/rusia/zapad-2017>

SUVOROV V., *Ultima Republică*, Editura Polirom, București, vol 1, 2010;
SUVOROV V., *Ultima Republică*, Editura Polirom, București, vol. 2, 2011;
SUVOROV V., *Ultima Republică*, Editura Polirom, București, vol. 3, 2011;
SUVOROV V., *Umbra Victoriei*, Editura Polirom, București, 2013;
SUVOROV V., *Ziua M*, Editura Polirom, București, 2011;
YELTSIN A.L., *A revolutionary Life*, 2000;

